Słabość nadzoru właścicielskiego sprawowanego przez samorząd

OKIEM PRAKTYKA

Tadeusz Wrona

Ćwierćwiecze odrodzonego samorządu terytorialnego prowokuje do ocen i podsumowań w różnych obszarach jego działania. Najważniejszą misją i istotą funkcjonowania samorządu jest realizacja powszechnie dostępnych usług publicznych oraz ciągłe doskonalenie ich jakości. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców należy do zadań własnych gminy i aby je wypełnić, może ona tworzyć struktury organizacyjne w formie jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, spółek prawa handlowego oraz zawierać umowy z innymi podmiotami, również wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Poza sferą użyteczności publicznej gmina może tworzyć spółki prawa handlowego tylko wtedy, gdy istnieją niezaspokojone potrzeby wspólnoty samorządowej, a występujące na jej terenie bezrobocie w sposób istotny wpływa na poziom życia mieszkańców.

Praktyka pokazuje, że niejednokrotnie spółki komunalne prowadzą dodatkowo działalność wykraczającą znacznie poza obszar usług publicznych oraz nie wykazują należytej staranności o wyniki ekonomiczno-finansowe oraz efektywność funkcjonowania. Często mają także trudności z dostosowaniem się do zmiennych warunków rynkowych.

Powodem takiego stanu rzeczy jest niedostateczny nadzór właścicielski sprawowany przez samorząd. Nadzór ten ogranicza się przeważnie do powoływania i odwoływania członków rad nadzorczych spółek (brak transparentności doboru ich członków i ich właściwe przygotowanie merytoryczne to osobny temat) oraz do zatwierdzania rocznych sprawozdań z ich działalności. Brak rzetelnej oceny funkcjonowania spółek komunalnych skutkuje spóźnionymi decyzjami wobec tych, które uzyskują ujemne wyniki finansowe.

Samorząd wobec swoich spółek powinien przede wszystkim określić politykę właścicielską, w oparciu o strategie i plany opracowane w związku z wyznaczonymi celami, zawierającą ocenę skuteczności osiągania celów oraz ocenę jakości usług w powiązaniu z ich kosztami.

tadeuszwrona7@gmail.com